

ลักษณะและรูปแบบของการศึกษา

การค้าบริการในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา มีการเจริญเติบโตค่อนข้างมาก ทั้งในเรื่องมูลค่าตลาด จำนวนผู้ประกอบการ และประเภทของธุรกิจ ในแต่ละสาขาบริการได้มีการแตกกิจกรรมย่อยออกไปอีก หลากหลายมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ในการเจรจาเพื่อเปิดตลาดการค้าบริการระหว่างกันจำเป็นต้องมีความชัดเจนในสาขาบริการต่างๆ ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในระหว่างประเทศสมาชิก องค์การการค้าโลก (WTO) จึงได้กำหนดสาขาบริการออกเป็น 12 สาขา ซึ่งในแต่ละสาขายังจำแนกออกเป็นสาขาย่อย หรือ กิจกรรมต่าง ๆ ลงไปอีก โดยให้สอดคล้องกับที่ United Nation (U.N.) กำหนดตาม Provisional Central Product Classification (CPC)

ในส่วนของสาขาการศึกษานั้น ครอบคลุมสถาบันการศึกษาทุกระดับและทุกระดับ ดังต่อไปนี้

(+++++แปดตาราง (กิจกรรมภายใต้สาขาการศึกษา) หน้า PDF 3 (หนังสือหน้า6)+++++)

ในช่วง 2-3 ทศวรรษที่ผ่านมา โครงสร้างของตลาดการศึกษาของโลก มีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น สถาบันการศึกษาที่เอกชนเป็นผู้ให้บริการ มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ทั้งในระดับประถม มัธยม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษา ภาคเอกชนมีความก้าวหน้าอย่างมากในการให้บริการ ทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ ในกลุ่มประเทศ OECD รัฐบาลยังให้เงินสนับสนุนในระดับอุดมศึกษาแก่นักศึกษาในประเทศอยู่มาก แต่ในขณะเดียวกันมหาวิทยาลัยยังคงต้องหารายได้จากแหล่งใหม่ ๆ โดยออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สหรัฐฯ และสหราชอาณาจักร เป็นผู้ดำเนินการที่มหาวิทยาลัยของรัฐ ให้บริการนักศึกษาต่างชาติด้วยการเก็บค่าเล่าเรียนเต็มอัตรา ในส่วนของประเทศในแถบเอเชีย-แปซิฟิก มีการเปลี่ยนโครงสร้างของมหาวิทยาลัยเช่นกัน โดยมีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเอกชนมากขึ้น รวมไปถึงการตั้งสาขาของมหาวิทยาลัยต่างชาติในประเทศด้วย

การให้บริการสาขาการศึกษาในรูปแบบ (Mode) ต่าง ๆ

Mode 1 การให้บริการข้ามพรมแดน (Cross-border Supply)

ตัวอย่าง

-การเรียนทางไกล

-การเรียนออนไลน์

-Franchise/twinning (การศึกษาแบบตัวต่อตัว (face-to-face) แต่ไม่มีการจัดตั้งสถาบันขึ้น จะใช้สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ของสถาบันการศึกษาท้องถิ่น หลักสูตรรูปแบบการเรียนการสอน การควบคุมคุณภาพ และการตรวจสอบประเมินผล รวมทั้ง ปรินซิพัล จัดทำโดยสถาบันในต่างประเทศ ส่วนมากแล้วนักศึกษาจะต้องไปศึกษาในสถาบันต่างประเทศในที่สุดท้ายของการศึกษา ทำให้นักศึกษาได้ปริญญาจากสถาบันต่างประเทศโดยเสียค่าใช้จ่ายน้อยลงมาก)

แนวโน้ม

-เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะ franchise/twinning มีการขยายตัวเร็วกว่า mode 3

Mode 2 การเดินทางไปใช้บริการต่างประเทศ (Consumption Abroad)

ตัวอย่าง

-นักเรียน/นักศึกษา ที่เดินทางไปศึกษาต่อต่างประเทศ

แนวโน้ม

-เพิ่มขึ้น

Mode 3 การจัดตั้งธุรกิจ (Commercial Presence)

ตัวอย่าง

-การจัดตั้งสถาบัน การศึกษา

-การจัดตั้งสาขา/วิทยาเขต

-การลงทุนร่วมกับสถาบันท้องถิ่น (joint venture)

แนวโน้ม

-มีการขยายตัวเร็ว

-ประเทศกำลังพัฒนา เช่น อินเดีย จีนมาเลเซีย สิงคโปร์ เริ่มมีบทบาท ในการจัดตั้งสาขาสถาบันการศึกษา

-มีการรวมตัวระหว่างมหาวิทยาลัย เพื่อจัดตั้งมหาวิทยาลัยในประเทศอื่น

-บริษัทใหญ่เข้าไปลงทุนขยายสาขาสถาบันในประเทศต่าง ๆ

Mode 4 การเคลื่อนย้ายบุคลากรวิชาชีพ (Movement of Natural Person)

ตัวอย่าง

- อาจารย์/ผู้บรรยาย/นักวิจัยซึ่งให้บริการทางการสอน/บรรยายในต่างประเทศ
- ผู้แทนทางธุรกิจ/ผู้โอนย้ายระหว่างบริษัทในเครือ

แนวโน้ม

- เพิ่มขึ้น

อ้างอิง

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

www.dtn.go.th

ความแตกต่างระหว่างธุรกิจ กับธุรกิจการศึกษา

ธุรกิจการศึกษา เป็นการจัดการศึกษาซึ่งเอกชนเป็นหน่วยรับภาระ การจัดการการศึกษา ทั้งระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา การจัดการดังกล่าวจำเป็นต้องให้ผู้เรียนเป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่ายในการเรียนทั้งหมด โดยบางความรู้จะเน้นธุรกิจการศึกษาระดับอุดมศึกษาเท่านั้น ซึ่งรูปแบบของธุรกิจการศึกษา อาจจัดในรูปของหลักสูตรระยะสั้น ระยะยาว เป็นทางการ กึ่งทางการ โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เข้ารับการ ศึกษาได้เพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ กระบวนการ และความชำนาญในศาสตร์ใดก็ได้ แต่การจัดการ การศึกษาไม่ว่ารูปแบบใด จะต้องมีการขออนุญาตมีหน่วยงานที่ควบคุมมาตรฐาน หลักสูตร กระบวนการหรือมีใบอนุญาตให้จัดตั้ง ซึ่งผู้ที่ยุ่่นอกวงการการศึกษาบางครั้งอยากตั้งสถานศึกษาขึ้น ด้วยคิด ว่าเป็นธุรกิจที่มั่นคง เพราะคนเราต้องพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาอยู่แล้ว

ความแตกต่างระหว่างธุรกิจ กับธุรกิจการศึกษา

1.เป้าหมาย : เป้าหมายธุรกิจ เป้าหมายทางธุรกิจมักจะมุ่งไปสู่การพัฒนาองค์กร ให้สามารถมีวัตถุประสงค์ ที่ดี มีกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ ลงทุนน้อยได้ผลผลิตสูง มีตลาดรองรับ และสามารถทำผลประโยชน์ได้ สูงสุด แต่เป้าหมายทางธุรกิจการศึกษา มีความแตกต่างอย่างมาก เพราะวัตถุประสงค์เป็นมนุษย์ ไม่ใช่วัตถุที่สามารถ จะเลือกได้ให้เหมือนกันได้หมด

ความแตกต่างหลากหลายของปัจจัยนำเข้าระหว่างธุรกิจ กับธุรกิจการศึกษา จึงแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ปัจจัยนำเข้าของธุรกิจการศึกษา เป็นลูกค้าของสถาบันการศึกษา ซึ่งต้องเสียเงินเข้ามาใช้บริการการศึกษา ธุรกิจการศึกษาจึงเป็นธุรกิจที่ซับซ้อน

เป้าหมายธุรกิจการศึกษา จะต้องแตกต่างจากเป้าหมายทางธุรกิจ นั่นคือ โดยปรัชญาแล้ว สถาบันการศึกษาจะต้องเป็นสถาบันที่ไม่มุ่งหวังกำไร (Non Profitable organization) ซึ่งผู้ทำธุรกิจอาจแย้ง ว่า ทำธุรกิจไม่หวังกำไร จะทำไปทำไม แต่กำไรอาจจะไม่ได้มีหน่วยเป็น “เงิน” เสมอไป โดยในธุรกิจการศึกษา อาจหมายถึงกำไรที่ได้พัฒนาคนที่มีความรู้ และมีคุณภาพให้แก่สังคมมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม การจัดการ ธุรกิจการศึกษา ก็จะต้องมีการจัดการให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีรายได้พอที่จะใช้จ่าย และสามารถดำรง ธุรกิจให้ก้าวต่อไปอย่างต่อเนื่อง

2. การลงทุน : ธุรกิจการศึกษา มุ่งเน้นไปสู่เป้าหมายคือผลิตบัณฑิต ที่มีคุณภาพ สามารถปฏิบัติงานได้ เมื่อสำเร็จการศึกษา เป็นมนุษย์ที่ดี ดังนั้น การลงทุนในธุรกิจการศึกษา เป็นการลงทุนระยะยาว เช่นการลงทุนด้านการจ้างอาจารย์ผู้สอน ซึ่งโดยหลักการจัดการศึกษา ผู้สอนที่ดีย่อมมีผลกระทบต่อสร้างบัณฑิต สถาบันใดมีผู้สอนที่มีฝีมือถ่ายทอดองค์ความรู้ดี มีคุณธรรมเป็นแบบอย่างที่ดี ย่อมทำให้สร้างบัณฑิตได้ดี และเมื่อมีบัณฑิตดีย่อมมาซื้อเสียมาสู่สถาบัน ด้วยเหตุนี้ธุรกิจการศึกษาจำเป็นต้องลงทุนเพื่อสรรหาอาจารย์ที่มีคุณภาพ มารับผิดชอบรายวิชาต่างๆ ตามหลักสูตร

นอกจากอาจารย์แล้ว ธุรกิจการศึกษาจะลงทุนด้านองค์ประกอบที่จะช่วยพัฒนาความรู้ เช่น อาคาร ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต อุปกรณ์การสอนต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้สติปัญญา เหตุผล ใฝ่หาความรู้ ประสบการณ์ ที่จะนำไปใช้ได้ในอนาคต

อย่างไรก็ตาม ธุรกิจการศึกษาส่วนใหญ่ในปัจจุบัน ยังคำนึงถึงการลงทุนด้านการพัฒนาคนน้อยไป ทั้งที่เป็นการลงทุน ที่จะสร้างกระบวนการให้เกิดการพัฒนาคนให้สมบูรณ์ได้ โดยสถาบันในสหรัฐอเมริกา ได้สร้างศูนย์ศึกษาและอาศัย (Living and Learning Center) เพื่อเป็นแหล่งพัฒนาคนโดยการจำลองการอยู่อาศัยที่ไม่ใช่แค่การสร้างหอพัก เพื่อพัฒนาคนที่อยู่ในศูนย์ศึกษา

ทั้งนี้ การลงทุนในส่วนพัฒนาคน เป็นการลงทุนที่ไม่เห็นรายได้กลับคืนมาเป็นเม็ดเงิน และบางครั้งอาจมองไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ที่ได้รับการพัฒนาจากการจัดกิจกรรม หรือสิ่งแวดล้อม อันเป็นหลักสูตรไม่เป็นทางการ หรือหลักสูตรซ่อนเร้น (hidden curriculum)

3. จรรยาบรรณของผู้ประกอบการธุรกิจการศึกษา : ผู้ประกอบการธุรกิจการศึกษา จะต้องมิวิสัยทัศน์ที่แตกต่างไปจากการประกอบธุรกิจโดยทั่วไป นั่นคือต้องมีอุดมการณ์ทางการศึกษา มองเห็นการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะพัฒนาคนให้ประเทศชาติ การประกอบธุรกิจจึงมีลักษณะเป็น “เมตตาสาธารณณะ” คือ มีจิตที่มุ่งทำประโยชน์แก่สังคมมากกว่าการจะหาประโยชน์จากสังคม

จรรยาบรรณที่สำคัญของผู้ประกอบการธุรกิจการศึกษา คือ ความเป็นธรรม และมีความมื่อมการณ์ในการจัดความรู้ ความสามารถ ให้ผู้เรียนเต็มตามศักยภาพของผู้เรียน โดยไม่เน้นผลกำไรเหมือนการค้าเงินธุรกิจทั่วไป ผู้ประกอบการจะต้องมีเมตตาธรรม มีจิตกุศลที่มุ่งทำประโยชน์ในการสร้างคนให้แก่สังคม จิตตระหนัก

อีกประการที่สำคัญคือ ผู้ประกอบการต้องคำนึงว่า ผลผลิตขององค์กรคือคน ที่มีชีวิตจิตใจ และมีผลสำคัญในอนาคต โดยผลผลิตที่มีข้อบกพร่องด้านความรู้หรือคุณธรรม จะเป็นปัญหาต่อสังคมในอนาคตอย่างมาก

ธุรกิจการศึกษาเป็นธุรกิจที่สำคัญสำหรับสังคม ที่จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการ ที่แตกต่างจากการบริหารธุรกิจโดยทั่วไป โดยมุ่งการสร้างสรรคพลังทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพไม่มุ่งหวังกำไร และอ้างเกียรติศักดิ์ศรี ของมนุษยชาติ

อ้างอิง

<http://www.manager.co.th/QOL/ViewNews.aspx?NewsID=9510000059592>

<http://www.gotoknow.org/posts/487458>